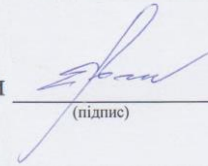

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Львівський національний університет імені Івана Франка
Економічний факультет
Кафедра фінансів, грошового обігу і кредиту

Затверджено

На засіданні кафедри фінансів, грошового обігу і кредиту
Економічного факультету
Львівського національного університету імені Івана Франка
(протокол №7 від 01.02.2023 р.)

Завідувач кафедри

(підпис)

Михайло КРУПКА

(прізвище, ініціали)

Силабус з навчальної дисципліни
“ФІНАНСОВІ СИСТЕМИ”,
що викладається в межах ОПП “Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок”
першого (бакалаврського) рівня вищої освіти
для здобувачів зі спеціальності 072 “Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий
ринок”

Львів 2023 р.

Назва курсу	Фінансові системи
Адреса викладання курсу	м. Львів, проспект Свободи, 18, кафедра фінансів, грошового обігу і кредиту, кімн. 102
Факультет та кафедра, за якою закріплена дисципліна	Економічний факультет, кафедра фінансів, грошового обігу і кредиту
Галузь знань, шифр та назва спеціальності	07 “Управління та адміністрування”; 072 “Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок”
Викладач (-і)	Дропа Ярослав Богданович, доктор економічних наук, професор, професор кафедри фінансів, грошового обігу і кредиту економічного факультету
Контактна інформація викладача (-ів)	ел. пошта yaroslav.dropa@lnu.edu.ua тел. (0038) 067724748
Консультації по курсу відбуваються	Щосереді, 16.00-17.00 год. (м. Львів, проспект Свободи, 18, кафедра фінансів, грошового обігу і кредиту, кімн. 102)
Сторінка курсу	https://econom.lnu.edu.ua/wp-content/uploads/2020/03/SL_072_F_2016_ASP_V111.pdf
Інформація про курс	<p>Для бакалаврів 3 року навчання.</p> <p>Знання сутності та структури фінансових системи, основних категорій та понять, притаманних бюджетному процесу, фінансам зарубіжних корпорацій та домогосподарств;</p> <p>Розуміння актуальних проблем і перспектив розвитку фінансових систем в умовах світової глобалізації, уміння давати характеристику окремим структурним складовим фінансових систем зарубіжних країн, порівнювати їх розвиток із процесом становлення фінансової системи України.</p>

<p>Коротка анотація курсу</p>	<p>Фінансова система виникла з появою держави і нерозривно пов'язана з її функціонуванням. За допомогою фінансової системи держава накопичує і використовує фінансові ресурси на виконання власних функцій та завдань. Від ефективно функціонуючої фінансової системи країни залежить фінансове забезпечення різних сфер суспільного життя. Чим розвиненіші ринкові відносини, тим складніші й різноманітніші зв'язки у державі та розгалуженіша структура фінансової системи.</p> <p>Сьогодні в Україні продовжується реформування фінансової системи, яке було розпочато ще після проголошення незалежності. Цей процес є досить складним, тривалим і суперечливим. Загалом у національній економіці закладені основи фінансової системи ринкового типу, але водночас накопичилося і багато проблем, що стосуються як фінансової системи в цілому, так і окремих її елементів зокрема.</p> <p>Для проведення дієвих реформ у сфері функціонування фінансової системи України необхідно проаналізувати досвід розвинених країн світу та аргументувати можливості його запровадження у вітчизняну господарську систему з метою пришвидшення темпів її соціально-культурного та економічного розвитку.</p>
<p>Мета та цілі курсу</p>	<p>Мета навчальної дисципліни: ознайомити студентів з принципами побудови, основними тенденціями становлення і розвитку фінансової системи України та розвинених країн світу.</p>
<p>Література для вивчення дисципліни</p>	<p style="text-align: center;">Базова</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Карлін М. І. Фінанси зарубіжних країн. Київ: “Кондор”, 2004. 326 с. 2. Карлін М. І. Фінанси зарубіжних країн. Київ: Кондор, 2021. 364 с. 3. Карлін М. І. Фінансові системи зарубіжних країн: країни БРІКС (Бразилія, Росія, Індія, Китай, Південно-Африканська Республіка). Навчальний посібник. Луцьк: ВМА “Терен”, 2013. 376 с. 4. Карлін М. І. Фінансові системи країн Америки. Навчальний посібник. Тернопіль: Навчальна книга – Богдан, 2011. 496 с. 5. Карлін М. І. Фінансові системи країн Західної Європи. Навчальний посібник. Київ: “Академія”, 2009. 320 с. 6. Карлін М. І., Балак О. І. Фінансові системи країн Центрально-Східної Європи. Навчальний посібник. Луцьк: Надстир'я, 2012. 500 с. 7. Кізима Т. О., Кравчук Н. Я., Горин В. П. та ін. Фінанси зарубіжних країн. Навчальний посібник / за ред. О. П. Кириленко. Тернопіль: Економічна думка, 2013. 287 с. 8. Миргородська Л. О. Фінансові системи зарубіжних країн. Київ: ЦНЛ, 2008. 320 с. 9. Руденко Ю. М. Фінансові системи зарубіжних країн. Навчальний посібник / Ю. М. Руденко, В. В. Токар. Київ: КНЕУ, 2010. 348 с.

10. Савастєєва О. М. Фінансові системи зарубіжних країн. Навчальний посібник. Київ: ФОП Гуляєва В. М., 2019. 177 с.

Допоміжна

11. Благун С. І. Фінансові інновації як елемент фінансової системи // Вісник Хмельницького національного університету. 2021. №6. Том 2. С. 152 – 157.
12. Богатирьов І. І. Особливості фінансової системи європейського союзу // Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія: Міжнародні економічні відносини та світове господарство. 2017. Вип. 15, Ч. 1. С. 32 – 37.
13. Гром В., Кулай А. Теоретичні підходи до обґрунтування сутності національних фінансових систем в умовах європейської інтеграції // Економічний часопис Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки. 2015. №3. С. 67 – 73.
14. Дем'янишин В., Лободіна З. Розвиток фінансового механізму в умовах реформування фінансової системи України // Формування ринкової економіки в Україні. 2020. Вип. 43. С. 59 – 80.
15. Дропа Я. Б. Фінансові ресурси розвитку національної економіки України: монографія. Львів: ЛНУ імені Івана Франка, 2017. 426 с.
16. Другов О. О. Фінансові аспекти інтеграції Польщі до Європейського Союзу: уроки для України // Вісник Університету банківської справи. 2015. №1. С. 3 – 9.
17. Дубина М., Попело О., Тарасенко О. Інституційні трансформації фінансової системи України // Проблеми та перспективи економіки та управління. 2021. №1(25). С. 91 – 110.
18. Дудинець Л. А. Розвиток фінансових технологій як фактор модернізації фінансової системи // Глобальні та національні проблеми економіки. 2018. Вип. 22. С. 794 – 798.
19. Дудченко В. Ю. Роль та функції центрального банку у фінансовій системі // Науковий вісник Полісся. 2020. №1(20). С. 60 – 66.
20. Єлисєєва О. Є., Волошина О. В., Дідур С. В. Біткойн як елемент сучасної фінансової системи // Економіка і суспільство. 2018. Вип. 18. С. 733 – 741.
21. Забедюк М. С. Особливості формування та функціонування фінансових систем зарубіжних країн // Економічний форум. 2015. №1. С. 202 – 207.
22. Коваленко В. В. Реформування та стратегічний розвиток фінансової системи України // ScienceRise. 2015. № 2(3). С. 43 – 46.
23. Крупка М. І., Ванькович Д. В., Демчишак Н. Б. та ін. Інвестування: підручник / за ред. д-ра екон. наук, проф. М. І. Крупки. Львів: ЛНУ імені Івана Франка, 2014. 454 с.
24. Крупка М. І., Ковалюк О. М., Коваленко В. М. та ін. Фінансовий менеджмент: Підручник / за ред. д-ра екон. наук, проф. М. І. Крупки. Львів: ЛНУ імені Івана Франка, 2019. 440 с.

	<p>25. Маршук Л., Мовчан Д., Покойовий О. Особливості фінансової системи в умовах воєнного стану // Економіка та суспільство. 2022. №37. URL: https://doi.org/10.32782/2524-0072/2022-37-61.</p> <p>26. Олійник-Данн О. О. Розвиток фінансової системи та моделі фінансування сільськогосподарських підприємств: досвід США // Облік і фінанси. 2017. №3. С. 91 – 99.</p> <p>27. Онишко С., Венгуренко Т. До питання домінант концептуальної трансформації відносин у ланцюгу “фінансова система – фінансовий ринок – фінансове посередництво” // Проблеми та перспективи економіки та управління. 2021. №1(25). С. 111 – 116.</p> <p>28. Селіверстова Л. С., Адаменко І. П. Фінансова система України: особливості функціонування та напрями удосконалення // Економіка та держава. 2018. №6. С. 17 – 20.</p> <p>29. Фінанси в трансформаційній економіці України. Навчальний посібник / за ред. М. І. Крупки. Львів: Видавничий центр Львівського національного університету імені Івана Франка, 2007. 614с.</p> <p>30. Чуркіна І. Є. Реформи бюджетної системи ЄС: результати та перспективи // Економіка та держава. 2015. №10. С. 66 – 69.</p> <p style="text-align: center;">Інформаційні ресурси</p> <p>31. Офіційний сайт Агентства з розвитку інфраструктури фондового ринку України. URL: www.smida.gov.ua.</p> <p>32. Офіційний сайт Державної служби статистики України. URL: www.ukrstat.gov.ua.</p> <p>33. Офіційний сайт Державної казначейської служби України. URL: https://www.treasury.gov.ua.</p> <p>34. Офіційний сайт Інституту бюджету та соціально-економічних досліджень. URL: www.ibser.gov.ua.</p> <p>35. Офіційний сайт Міністерства фінансів України. URL: https://mof.gov.ua.</p> <p>36. Ціна держави. URL: http://www.cost.ua.</p> <p>37. Офіційний сайт Національного банку України. URL: http://www.bank.gov.ua.</p> <p>38. Офіційний сайт Національного рейтингового агентства “Рюрік”. URL: http://www.rurik.com.ua.</p> <p>39. Офіційний сайт Національної комісії з цінних паперів та фондового ринку. URL: http://www.nssmc.gov.ua.</p>
Тривалість курсу	90 год. 3 кредити
Обсяг курсу	<p>32 години аудиторних: з них 16 годин лекцій 16 годин практичних занять 58 годин самостійної роботи</p>

Очікувані результати навчання

По проходженні курсу слухачі повинні *знати*:

- теоретичні основи предмету як окремої галузі наукового знання, його об'єкт та предмет, метод, місце та роль у навчальному процесі;
- сутність фінансових систем як невід'ємної складової загальнодержавної економічної політики;
- етапи становлення та принципи організації фінансових систем;
- історичні аспекти розвитку фінансових систем окремих країн, їх функції та завдання;
- механізми функціонування фінансових систем на сучасному етапі розвитку;
- особливості побудови системи органів фінансового регулювання у країнах з ринковою економікою;
- напрями регулювання кредитних систем;
- еволюцію фінансових систем країн Заходу;
- передумови створення ЄВС та механізми вступу до єврозони;
- систему регулювання фінансових відносин окремих країн;
- організаційну структуру фінансових систем окремих країн;
- інфраструктуру фінансових систем провідних країн світу;
- напрями здійснення бюджетно-податкової політики окремими країнами;
- особливості формування фінансових систем в країнах з перехідною економікою;
- етапи становлення національних фінансових системи та їх інтеграцію у світову.

По проходженні курсу слухачі повинні *вміти*:

- узагальнювати фактологічний матеріал з вивченого предмету;
- дати загальну характеристику фінансовій системі країни;
- обґрунтувати необхідність здійснення фінансового регулювання;
- запропонувати відповідні форми та методи ефективного фінансового нагляду, адекватні сучасним умовам;
- охарактеризувати сучасний стан фінансових систем окремих країн;
- виокремлювати характерні особливості діяльності фінансових органів різних країн;
- орієнтуватись в головних напрямках здійснення фінансової політики;
- аналізувати фінансову політику урядів країн за умов глобалізації;
- викоремлювати чинники впливу на фінансову політику держави;
- пояснити зміни у діяльності фінансових систем в сучасних умовах;
- аналізувати напрями фінансового регулювання різних країн світу;
- окреслити необхідність створення дволанкової податкової та бюджетної системи;

	<ul style="list-style-type: none"> – визначити основні завдання органів фінансового управління; – здійснювати компаративний аналіз методів та видів фінансової політики різних країн світу та України; – визначити проблеми формування та розвитку фінансових систем.
Формат курсу	Денний/заочний
теми	ДОДАТОК (схема курсу)
Підсумковий контроль, форма	Залік
Пререквізити	Навчальна дисципліна базується на фінансових дисциплінах, які магістри вивчали упродовж навчання на ОКР бакалавр (“Фінансові системи” забезпечується отриманими знаннями з курсів: “Грошово-кредитні системи зарубіжних країн”, “Центральний банк і грошово-кредитна політика”, “Податкова система”, “Податкові системи зарубіжних країн”), а також пов’язана з навчальними дисциплінами Фінанси, Гроші і кредит, Історія фінансів.
Навчальні методи та техніки, які будуть використовуватися під час викладання курсу	лекції презентації, інтерактивні методи (демонстраційні вправи, ситуаційні вправи, задачі, мозковий штурм, синектика, дискусії, робота з тестовими та іншими діагностичними методиками тощо)
Необхідні обладнання	Мультимедійний пристрій, комп’ютер, фліпчарт, папір, маркери
Критерії оцінювання (окремо для кожного виду навчальної діяльності)	50 балів – опитування на семінарських заняттях; 20 балів – написання двох рефератів; 30 балів – підсумковий контроль

Питання до заліку

1. Теоретичні основи побудови фінансової системи .
2. Правові та організаційні основи фінансової системи.
3. Сутність фінансової системи.
4. Фінансова система України, принципи її побудови.
5. Складові фінансової системи, їх характеристика.
6. Характеристика ланок фінансової системи України.
7. Шляхи вдосконалення фінансової системи України.
8. Вплив фінансової системи на розвиток економіки.
9. Загальна характеристика фінансових систем зарубіжних країн.
10. Структурна будова та класифікація фінансових систем зарубіжних країн.
11. Характеристика ланок фінансових систем.
12. Взаємозалежність фінансових систем в умовах глобалізації.
13. Керування фінансами в зарубіжних країнах.
14. Бюджетна система в зарубіжних країнах.
15. Бюджетна класифікація.
16. Структура доходів і видатків державного бюджету зарубіжних країн.
17. Бюджетний процес і бюджетний рік у зарубіжних країнах.
18. Організація казначейської системи виконання бюджету.
19. Правові й організаційні основи місцевого самоврядування.
20. Економічна природа місцевих бюджетів, їхня роль у розвитку бюджетної системи держави.
21. Склад і структура доходів і видатків місцевих бюджетів зарубіжних країн.
22. Місцевий фінансовий контроль і фінансове планування.
23. Організація та інструменти міжбюджетних відносин у зарубіжних країнах.
24. Загальна характеристика фінансових систем Європейського Союзу.
25. Етапи економічної інтеграції в Європі.
26. Організація, структура і динаміка Союзного бюджету.
27. Принципи оподаткування в ЄС.
28. Актуальні проблеми і перспективи розвитку ЄС.
29. Фінансова система США: загальна характеристика.
30. Структурна будова фінансової системи США.
31. Державний бюджет США, склад і структура його доходів і витрат.
32. Бюджетний процес і державний фінансовий контроль у США.
33. Фінанси місцевих органів влади і між бюджетні відносини у США.

	<ul style="list-style-type: none">34. Фінансова система Великобританії: загальна характеристика.35. Бюджетний устрій та бюджетна система Великобританії.36. Тенденції і проблеми розвитку фінансової системи Великобританії.37. Фінансова система Німеччини: загальна характеристика.38. Бюджетний устрій та бюджетна система Німеччини.39. Міжбюджетні відносини і фінансове вирівнювання у ФРН.40. Тенденції і проблеми розвитку фінансової системи Німеччини.41. Фінансова система Франції: загальна характеристика.42. Бюджетний устрій та бюджетна система у Франції.43. Фінанси місцевих органів влади і між бюджетні відносини у Франції.44. Фінансова система Японії: загальна характеристика.45. Бюджетний устрій та бюджетна система в Японії.46. Державний бюджет Японії, склад і структура його доходів і витрат.47. Бюджети місцевих органів влади і фінансове вирівнювання в Японії.
Опитування	Письмова та усна форми опитування

ДОДАТОК

Схема курсу

Тиж. / дата / год.	Тема, план, короткі тези	Форма діяльності (заняття)* *лекція, самостійна, дискусія, групова робота)	Матеріали	Література.*** Ресурси в Інтернеті	Завдання, год	Термін виконання
4 год	Тема 1. Фінансова система України Поняття фінансової системи. Теоретичні основи побудови фінансової системи. Структура фінансової системи України: внутрішня побудова та організаційна структура. Сфери та ланки фінансової системи України. Правові та організаційні основи фінансової системи. Вплив фінансової системи на темпи розвитку економіки. Шляхи вдосконалення та стабілізації фінансової системи України.	Лекція, семінарське заняття (групова та індивідуальна робота), самостійна робота (дискусія, групова робота)	Презентація навчально-методичні матеріали	1, 5, 7, 8	Підготувати додатковий матеріал за темою за допомогою опрацювання розділів з основної і додаткової літератури. 8 год.	1 – 2 тижень
4 год	Тема 2. Фінансова система Японії Суть корпоративної ринкової економіки Японії. Джерела стрімкого економічного зростання. Фінанси великих приватних корпорацій і державних підприємств. Бюджетний устрій і бюджетна система Японії. Державний бюджет, склад і структура його доходів та витрат. Бюджетний процес. Державний фінансовий контроль у Японії. Бюджети місцевих органів влади та фінансове вирівнювання. Тенденції і проблеми розвитку фінансової системи Японії.	Лекція, семінарське заняття (групова та індивідуальна робота), самостійна робота (дискусія, групова робота)	Презентація навчально-методичні матеріали	1,3, 4, 5, 7, 8	Підготувати додатковий матеріал за темою за допомогою опрацювання розділів з основної і додаткової літератури. 8 год.	3 – 4 тижень
4 год	Тема 3. Фінансова система Європейського Союзу Соціально-економічна природа Європейської інтеграції. Роль ЄС у загальному світовому розвитку. Етапи економічної інтеграції в Європі. Створення і розвиток ЄС. Організація, структура і динаміка Союзного бюджету. Принципи організації оподаткування в ЄС. Актуальні проблеми і перспективи розвитку ЄС.	Лекція, семінарське заняття (групова та індивідуальна робота), самостійна робота (дискусія, групова робота)	Презентація навчально-методичні матеріали	1, 5, 7, 8	Підготувати додатковий матеріал за темою за допомогою опрацювання розділів з основної і додаткової літератури. 10 год.	5 – 6 тижень

4 год	<p>Тема 4. Фінансова система США</p> <p>Структурна будова фінансової системи США. Державний бюджет, склад і структура його доходів і витрат. Бюджетний процес і державний фінансовий контроль. Бюджетний дефіцит і динаміка державного боргу. Фінанси місцевих органів влади. Міжбюджетні відносини. Фінансова інфраструктура США.</p>	Лекція, семінарське заняття (групова та індивідуальна робота), самостійна робота (дискусія, групова робота)	Презентація навчально-методичні матеріали	1, 3, 4, 5, 7, 8	Підготувати додатковий матеріал за темою за допомогою опрацювання розділів з основної і додаткової літератури. 8 год.	7 – 8 тиждень
4 год	<p>Тема 5. Фінансова система Франції</p> <p>Основні соціально-економічні показники розвитку Франції. Державний устрій. Бюджетна система. Бюджетний процес у Франції. Державний податковий контроль у Франції. Фінанси місцевих органів влади і фінансове вирівнювання у Франції. Напрямки фінансової політики.</p>	Лекція, семінарське заняття (групова та індивідуальна робота), самостійна робота (дискусія, групова робота)	Презентація навчально-методичні матеріали	1, 5, 7, 8	Підготувати додатковий матеріал за темою за допомогою опрацювання розділів з основної і додаткової літератури. 8 год.	9 – 10 тиждень
4 год	<p>Тема 6. Фінансова система Великобританії</p> <p>Бюджетний устрій і бюджетна системи Великобританії. Державний бюджет Великобританії. Склад і структура його доходів та видатків. Бюджетний процес. Державний фінансовий контроль. Тенденції і проблеми розвитку фінансової системи Великобританії. Фінансова політика Великобританії і ЄС.</p>	Лекція, семінарське заняття (групова та індивідуальна робота), самостійна робота (дискусія, групова робота)	Презентація навчально-методичні матеріали	1, 5, 7, 8	Підготувати додатковий матеріал за темою за допомогою опрацювання розділів з основної і додаткової літератури. 8 год.	11 – 12 тиждень
6 год	<p>Тема 7. Фінансова система Німеччини</p> <p>Місце ФРН у світовій економіці. Особливості національної економічної моделі. Бюджетний устрій та бюджетна система Німеччини. Міжбюджетні відносини і фінансове вирівнювання у ФРН. Тенденції і проблеми розвитку фінансової системи Німеччини.</p>	Лекція, семінарське заняття (групова та індивідуальна робота), самостійна робота (дискусія, групова робота)	Презентація навчально-методичні матеріали	1, 3, 4, 5, 7, 8	Підготувати додатковий матеріал за темою за допомогою опрацювання розділів з основної і додаткової літератури. 8 год.	13 – 15 тиждень
2 год	Підсумковий контроль	-	Електронні платформи Moodle або Classroom	-	-	16 тиждень
32: 16л + 16 сем. занять					58 год.	залік